Αναμνήσεις Γιάννη Ταμτάκου: Ο Μάης του ’36 στη Θεσσαλονίκη

Μέσα από τις αναμνήσεις του εργάτη Γιάννη Ταμτάκου

“… Στις 9 Μαΐου του 1936 ξεσπάνε και τα γεγονότα της θεσσαλονίκης. Στο καπνεργοστάσιο της Κομέρσιαλ οι εργάτες θέσανε στα τέλη Απριλίου τα αιτήματά τους στον εργοδότη, αυτός δεν τα δέχτηκε και προχώρησαν σε κατάληψη του εργοστασίου. Κλείστηκαν μέσα, έβγαλαν μαύρες και κόκκινες σημαίες και ζητούσαν τη συμπαράσταση των άλλων επαγγελμάτων. Βέβαια το ΚΚΕ δεν ακολουθούσε πολιτική επέκτασης των απεργιών, αλλά οι εργάτες από το παρελθόν είχαν διαπαιδαγωγηθεί στο πώς να εξαπλώνουν μια απεργία, με τη στήριξη των άλλων εργαζόμενων που, μεταξύ άλλων, οργάνωναν και εράνους για ενίσχυση. Και πράγματι αυθόρμητα οι εργάτες ξεσηκώθηκαν σε απεργίες για συμπαράσταση των καπνεργατών -οι τσαγκαράδες, οι ραφτάδες, οι οικοδόμοι, οι μεταλλουργοί, οι αυτοκινητιστές- κι έγινε πανθεσαλλονικιώτικη η απεργία. Εκείνο τον καιρό δούλευα τσαγκάρης στο εργοστάσιο του Χρηστίδη. Το κατάστημα ήταν στην Εγνατία και το εργοστάσιο ήτανε στην οδό Δωδεκανήσου. Αλλά εμείς δουλεύαμε κατ’αποκοπή, δεν κάναμε μεροκάματο. Όση δουλειά βγάζαμε, όσα ζευγάρια ετοιμάζαμε, τόσα πληρωνόμασταν. Πολλές φορές δεν κοιμόμασταν κιόλας τη νύχτα. Βρισκόμασταν διαρκώς σε διέγερση, κάναμε συζητήσεις, κάναμε συγκεντρώσεις, κατά κλάδο καμμιά φορά, αλλά πηγαίναμε στο σπίτι. Εγώ βέβαια στο σπίτι πάντα επέστρεφα πολύ αργά.

… Σε μια λοιπόν από αυτές τις συγκεντρώσεις (με αφορμή την απεργία της Κομέρσιαλ), όπου ξεσηκώθηκε η εργατική τάξη της Θεσσαλονίκης, στη διασταύρωση των οδών Εγνατίας και Βενιζέλου, από το Ε’ αστυνομικό τμήμα (ακριβώς απέναντι από τα λουτρά ‘Παράδεισος’, τα οποία σήμερα δεν λειτουργούν) δίνει ο αστυνομικός διευθυντής Γ. Ντάκος διαταγή κι ανοίγουν πυρ στους συγκεντρωμένους και σκοτώνουν οκτώ εργάτες, επειδή τάχα εμποδίζαμε την κυκλοφορία! Αυτοί σάμπως δεν εμποδίζουν την

κυκλοφορία, όταν κάνουν τις παρελάσεις και τις γιορτές τους; Όμως από το κράτος προέρχεται η τρομοκρατία.

Δεν βρέθηκα μέσα στους πυροβολισμούς, ήμουν στην οδό Σολωμού, σκότωσαν στην αρχή έξι-επτά από τους συγκεντρωμένους, αργότερα σκότωσαν στη γωνία Αντιγονιδών και Εγνατίας μια καπνεργάτρια, την Αναστασία Καρανικόλα, μπρόστα σ' ένα περίπτερο. Μεταξύ των νεκρών ήταν και ο Τάσος Τούσης, ένας εργάτης από το Ασβεστοχώρι στις επιδιορθώσεις αυτοκινήτων, που τον σκότωσαν στη Συγγρού. Εκείνη την ώρα, αρχίζουν να χτυπάν οι καμπάνες και να καλούν τον κόσμο σε συναγερμό. Οι χωροφύλακες όμως συνεχίζουν και παρακάτω το έργο τους και σκοτώνουν άλλους τέσσερις-πέντε, μεταξύ αυτών και γυναίκες. Τελικά οι σκοτωμένοι είναι δώδεκα με δεκατρείς και οι τραυματίες γύρω στους τριακόσιους.

Τα γεγονότα αυτά προκάλεσαν τέτοια έξαψη που έβλεπες να κατεβαίνουν απ' όλες τις συνοικίες αυθόρμητα άνδρες και γυναίκες και παιδιά και να πετροβολούν τους χωροφύλακες με σκοπό να τους αποδεκατίσουν. Καταφέραμε, δηλαδή, με τα λίγα μέσα που είχαμε στα χέρια μας, με πέτρες, με ξύλα, κ.λ.π. να κλείσουμε τους χωροφύλακες μέσα στα αστυνομικά τμήματα και στο Διοικητήριο. Το κακό είχε παραγίνει και χιλιάδες κόσμος κατέβαινε πια στους δρόμους.

Εμείς αποτελούσαμε τη μειοψηφία, πλειοψηφία ήταν το ΚΚΕ. Εμείς όμως είμαστε που ρίξαμε το σύνθημα να βάλουν φωτιά στα τμήματα, να κάψουν τους χωροφύλακες και γι' αυτό το λόγο χαρακτηριστήκαμε από το ΚΚΕ προβοκάτορες, αφού αυτοί δεν θέλαν κάτι τέτοιο. Ενώ στην αρχή ξεσήκωσαν κάπως τους εργάτες, όταν η απεργία πήρε ανεξέλεγκτες διαστάσεις, άρχισαν να μαζεύονται και να προσπαθούν να την αναχαιτήσουν…

Την επόμενη μέρα, στην κηδεία των θυμάτων, οι χωροφύλακες ήταν τρομοκρατημένοι, κλεισμένοι στα σπίτια τους και μέσα στα τμήματα. Ο στρατηγός του Γ' Σώματος Στρατού, ο Ζέππος, είδε ότι όταν έφερε τους στρατιώτες της Θεσσαλονίκης για να μας διαλύσουν, οι στρατιώτες συναδελφώθηκαν κι αγκαλιάζονταν με

τον κόσμο. Το μίσος ήταν κατά των χωροφυλάκων. Κατάλαβε ότι τίποτα δεν θα κατάφερνε με δαύτους. Η κατάσταση είχε περάσει πλέον στα χέρια των εργατών. Μόνο που δυστυχώς δεν βαδίζαμε στη σωστή κατεύθυνση…”

Από το βιβλίο του Γιάννη Ταμτάκου *“Αναμνήσεις μιας ζωής στο εργατικό κίνημα”*, εκδόσεις Κύκλοι Αντιεξουσίας, Θεσσαλονίκη 2003.

Το παρόν απόσπασμα δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα Βαβυλωνία Τεύχος 7, Μάιος 2004.